

(א) נשבת נב: ושי"ג
 (ב) ונלע לנ. קו. א. י. בימות
 עה: ממונת פה. ב"ב ק"ג:
 שם קהל. ושידועין כה:;
 (ד) ונלע סו. ושי"ג;
 (ה) ונלע קד. א. י. ב"ב כ"א;
 (ו) ונערוך פירש ממונא: שם
 מקום. ואימי רחיה
 מבראשי רבה פרי"ט וע"ש;
 (ח) ונאפי אמר הכי כ"ל"ג;
 (ט) ונלע א. פי רשי'
 אומנא מקיז דס. רש"ל;
 (י) ג"ה ממונאן שיע'
 לנ"ב"ג.

לעזי רש"י

קורמיי"ר עץ העוזר.

מוסף רש"י

הרגמא אביי אלוכא
 דרבא. נמקומו וכשילו
 ששהה מתורגמא לבי
 דבבוי (סוכה יט ע"ג)
 אפקעתא דמלכא.
 מנות המלך (ע"ל)
 דאתירו ממונא.
 ממספחה אומנא מניח
 על, דלמקנין פ"ק דרי"ה
 (י"ח). אביי ורבא מדבית
 על קאמו (יבמות ע"ג)
 א: מקוטעין, מדבית ע"ל;
 דלבי אבה דרב ע"ל
 מניח על אהא (שורבין
 כ"ה) בית על שן כרומי
 ימיס, ולי נראה ממונא
 בגנונים, בעל מומין שאין
 (ב"ב נ"ד) שקל מולא ושל
 גנבל (תובות פ"ג) א:
 על שם מקומן נקראו בני
 על ממונא, כדלמך כ"ד
 במחילת פירשנו ע"ל אברהם
 זקן עורתי תפארת שם
 וגר, ר"מ אול למנלא רחא
 אוחס שמורי רחא, אמר
 להם שמה ומשפחה על
 אהם דכתיב ביה וכל מניח
 ביקר ימיוו תש"ס, אמרו
 רבי הפסל עליו, אמר
 להם לכו וטעונו לנדקא
 ואהם זריס נקבה י"ח,
 ור"א אמר ברי' (י"ח) א:
 יתפכר טון בית על צונח
 ומננה, צונח ומננה הוא
 דלון מתפכר אכל מתפכר
 חבורה ובמנינות תש"ס
 (ושב"ס ב"ב ק"ז: ובעיני'
 ס"ט ק"ג). מילי מוליא.
 קטוועות בלא גלויס (שורבין
 כ"ה) א: דבריס כרומי
 שאין כהם ממש, לשון (אויב
 י"ח) ימל קצירו (ושב"ס ב"ב
 ע"ג). אסתבחה. הבעת
 גחמא שאדם מנמיח את
 חבירו למקון עליו שם
 לא יקיים מנא ימן קן
 וכן (ע"ל ח"ה) היינו דבר
 דליו טוןן לו מעשיו, אמר
 סוקנן על דבר שאינו, קביל
 שהוא יכול לגמל ופעמים
 משנלחין אותו (שורבין כ"ה)
 חכמי הלכה דבר על
 מנת ששעה דבר לעמד
 וסוקן לבנו בשעת התנאי
 שובל לקיים הדבר ששיעו
 ומן וכשיעו המון ילמא וכל
 יוכל לקיים (ושב"ס ב"ב
 ק"ח). לא קניא. ולי
 נמסס בתנאי וכל יפיק בך
 (ע"ל). אב אויב. אשמה
 בורה, ולא אעביד. ולא
 אשמה בה פעולה הארומה
 לה (ע"ל ק"ז). שתלא.
 נועט כרמיס למחלה (ב"ב כ"א). ראומונא. מקיז דס (ע"ל).

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קמ"ו.

מתני' לנים מועטות. פחות מו' שנים: לא יורענה פשוטן.
 שורע פשטן מכחש בצדק הרבה ואינה חוזרת ליושנה עד ו' שנים.
 והא לא מיתוקמא אלא בחכירות דאי בקבלנות מאי דבעי לזרע
 שהרי הבעלים חולקין בו: ואין לו זקורות שקמה. עך סרק הוא
 וקוללן ענפיו לקורות הצנין והן
 חוזרין וגדילין (א) ופחות מו' שנים אין
 נעשות קורות. הלכך קיבלה לפחות
 מו' שנים לא יקון קורות שזה ללאו
 אדעתא לקורות נחית דבשנים
 מועטות אינס חוזרים לקורות אצל
 קיבלה לו' שנים שנה ראשונה זורעה
 פשתן וקולן שנה ראשונה שקמה
 שנה: גמ' שנה שקמה יש לו. עשו
 והשציתו שמין לו שצמח לשקיסתלק:
 ללמיסות אמר רחמנא. מי שאילולי

א"ר מעתה דיקלא וא"ר ה"נ. דבעי מר שצחא בלמימות הדקל
 הא דלא אפילו לאכזי לית ליה דרוקא בשנה שקמה ליתא
 פרי אלא שנה גידול ענפים קאמר אביי דיס לו לדעתמיהו
 נחת אצל אדעתא דלמימות הדקל לא נחת ה"נ מר לא נחת אדעתא
 דתאלי אלא אדעתא דלספסתא א"ל
 התם ודאי לאו אדעתא דהכי נחת
 דקאמרת אצל אהא (א) נחתמא למא
 שינמיס הקרקע דהיינו לספסתא
 ואלו למחו במקומה:
בבאין כבב"י. דלילו לרבא דלמך
 בשנה שקמה אין לו אע"ג
 דאיכא למימר דלדעתא דהכי נחית
 ומשני דלפילו תימא כרבא דהתם
 כו': אין דך א"ר דמי עציים ב"ב.
 [א] ואע"ג דבסוף פרק השואל (לעיל
 דף ק"ה. וס) אמר דמאי למימר זיתי
 אני נוטל אי לאו משום ישוב א"י
 הכא לא מני למר ליה [א] דמיירי דמי
 תאלי לא היו ראוים לנוטעם בזמקס
 אחר ואם היה נוטלם היו מתים ולא
 היו שוים אלא לעינים א"י מללא א"ל
 תאלי הוה נטענא אלא כורכמא
 דרישא שמשעוקרין אותן אין
 נוטעין אותן זמקס אחר גלית
 אדעתין שלא היית חושש צדור שראוי
 לנוטען ולכן אין לך אלא דמי עניס
 [א] וכגון שהתאלי לא היו ממכשין אותו
 יותר מאספסתא וכורכמא דרישא
 שאם לא כן לא יכול לומר תאלי הוה
 נטענא שהרי לאספסתא קבלה:
 וספר

יובל היתה נלמנת דכתיב (ויקרא כה)
 והארכך לא תמכר ללמימות: ויגמר
 מניה. (ב) דמקבל: הסם זביני מעליא
 הוא. וכל כמה דלשנחא ארעא
 ברשותיה אשנחא וארעא דהדרא
 משום דיוכל אפקעתא דמלכא הוא
 ומאי דלא פקע מלכא לא מפקע
 ממכר אפקע שנחא לא פקע: קדחו
 בה סאלי. למחו זה אילנות: דיקלא
 ואליס. קיבל הימנו אינן לפירותיו
 כך וכן שנים ומתעבה והגבירו עיקרו
 ה"נ וכו': לאו אדעתא דהכי נחת.
 אלא לאכילת פירות. הכא אדעתא
 דהכי נחת לכל אשר ילמח זה: הסם
 לים ליה פסידא. כל מה שהשצית
 שקמה לא מנע ממנו חרישה וזרעה:
ידא דלספסתא. מקום הדקלן היה
 זורע לספסתא. ידא כונו (במדבר ג)
 איס על ידו: אהא כורכמא רישקא
 רבא. אני הייתי מנגדל בזמקסן
 כרכוס שדמיו יקרון: א"ל. מדקאמרת
 כורכמא רישקא רבאי שהוא דבר
 הנקצר בכל שנה ולא אמרת אהא
 תאלי הייתי נוטע זה למישקל שצחיכו
 גלית אדעתך ללא נחתמא להא ארעא
 אדעתא למיעבד זה מידי דבר קיימא
 למישס ליה שצחיה ומפיק אלא מידי
 דתישקריה ומישקליה ומזיל כי
 מפתלקת שקול כורכמן רישקן אותו
 כורכמא רישקא דהיינו תאלי שקיימו
 זה עקור אותו וכן וכשתצא לעקור
 אינו אלא עניס וזה ימן לך דמי
 עניס: אהדר ליה משוטיא. הגביהו
 סביב גבוליה ענין שן הר: קדחי
 ציה ורדסא. כהיא מוטיא למחו
 זה אילנות של עוזרדין קורמיי"ר
 בלע"ל: ממונא. (ג) מניח עליו שהיה
 ממשפחה רועיה: אמריסו מיני
מוניסא. דבריס בגנונים. לשון מוליא
 צמוליא צמו"ק (דף י"ג) גששוסי:
אפילו רב פפא. דבעי שכן שצחא
 דתאלי: דאיס ליה פסידא. שצמחו
 בזמקס הרואי לזרעה: הכא מאי
פסידא איכא. במשוטיא אין דרך
 לזרוע: שתלא. נוטע כרס צקרקע

פב א ב מיי פ"ח
 מהלכות שכיבות
 הלכה ג יוד טו"ע ח"מ
 פ"ג א מיי שם טור ח"מ
 ע"ס:
פד ד ה ו מיי שם סגמ
 שם טו"ע ח"מ סי'
 שם סעיף א:
פה ז ח ט מיי פ"ח
 מהלכות שמיטה
 הלכה ה סגמ לאון ערה:
 פ"ו י ב מיי פ"ח מהל'
 שכיבות הלכה י סגמ
 עשין פט טו"ע ח"מ סי'
 ע"ס:
פז ל טו"ע ח"מ סי'
 שטט:
פח מ נ מיי פ"ח מהל'
 שכיבות הלכה ו סגמ
 שם טו"ע ח"מ סי' של
 סעיף ג:
פח ס מיי פ"ח מהלכות
 שכיבות הלכה ו ועיין
 בהשגות וימנוד משנה
 סגמ עשין פט טו"ע ח"מ
 סי' שו סעיף ח':

תורה אור השלם
 1 ואשר יגאל מן הלויים
 ויבא ממכר בית ועיר
 אחרתו ביביל ב' בתי עיר
 הלויים הוא אחרתם
 הלויים בני ישראל.
 ויקרא כה לה

הגהות הב"ח
 (א) גמ' שקול כורכמא:
 (ב) שם שם פסדינא
 מסתלקא אפסיד:
 (ג) רש"י ד"ה ואין לו וכו'
 ובפחות מו' שנים:
 (ד) ד"ה ונגמר מניה
 למקבל: (ה) תוס' ד"ה
 אלא וכו' אצל אהא הכא
 נחתמא:

הגהות הגר"א
 [א] תוס' ד"ה אין לך
 ואע"ג וכו'. ר"ב וף דלמך
 שם צהיור לשהר כו' נחד
 ליטע משום כחשא דלרעה
 וק"ל הכא לישא. תוס'
 אולי לשעטייהו שכתבו
 למטה וכוון שהתאלי כו'
 אצל הטור כו' דכאמח
 שמוכחין מ"מ למטה לכן
 כחש שנוטל דמי נמיטות
 העומדין ליטע וכמ"ס תוס'
 שם ג"ה וס' אמר כו':
 [ב] שם דמיי"ר כו'. ר"ב
 ופ"ס הטור וכו' אצל
 המכ"ס ושי"ע השמיטו
 והמכ"ס השני של תוס':
 [ג] שם וכוון כו'. ר"ב
 אצל הטור השמיטו דס"ל
 דעומדל דלמן הוא מתקבל
 ועי' רש"י ק"ז ע"ב
 נחמתי ד"ה לא זרענה
 כו' ולכרמנין שם דלוחס
 כול ענין מתקבל א"צ לגיניו
 דעמו דלמשקל ואסתלקו
 כו' ולכן השיטת הרמב"ם
 לפי שצמח הדין אצל מקבל
 על המתמי דכלן וכלא
 דבעת רש"י דממתי כלן
 ד"ה לא זרענה פשטן כו'
 ורש"י אולי לשעמו כו"ל
 (ועמ"ס רבינו בח"מ סי'
 שכה ס"ק ד:)